

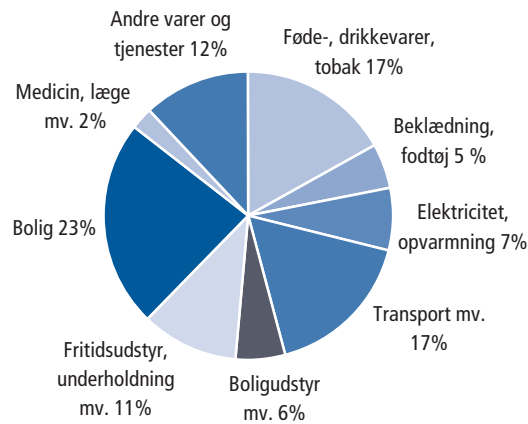
4. Udgifter til børn

Hvad koster det at have et barn? Det er et svært spørgsmål at besvare, for det er kun få af familiens udgifter, man med sikkerhed kan sige skyldes børnene, og det er også svært at finde ud af, hvor store offentlige udgifter, der bruges på børn, men vi forsøger os alligevel med en delvis besvarelse i dette kapitel.

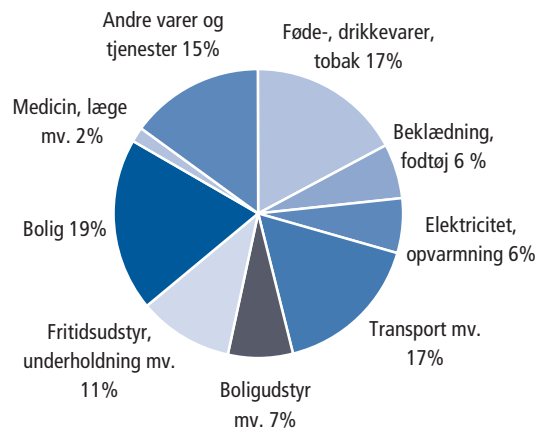
Ikke stor forskel på forbrugsmønstre i husstande med og uden børn

Helt generelt kan man se, at der ikke er stor forskel på forbrugsmønstret i husstande med og uden børn. Men børnefamilierne bruger dog flere penge på mad, drikke, beklædning og fodtøj. Sammenligner man i stedet husstande, der ligner hinanden - dvs. de består af to voksne og har nogenlunde lige stor indkomst, så er den største forskel, at husstande uden børn har den største opsparing. Derudover bruger husstande uden børn flere penge på bil og rejser, mens børnefamilierne bruger mange penge på børnepasning.

Figur 4.1.1 Forbruget i husstande uden børn, 1998

Figur 4.1.2 Forbruget i husstande med børn, 1998

Offentlige børneudgifter på mindst 112 mia. kr.

Det er heller ikke muligt at skille ud, hvilke og hvor mange udgifter det offentlige har til børn og deres familier. Men på områder som kontante tilskud til børnefamilier samt udgifter til skoler, børnepasning, sundhed og bistand til børn og unge kan udgifterne kaldes rene børneudgifter. Disse udgifter beløb sig til 112 mia. kr. i 2000, hvilket svarer til 16 pct. af de samlede offentlige udgifter.

Tallene i kapitlet bygger dels på forbrugsundersøgelsen 1998 og dels på de offentlige regnskaber for år 2000. Forbrugsundersøgelsen er en stikprøveundersøgelse omfattende 2.727 private husstande. Det betyder, at tallene er præget af en vis usikkerhed.

4.1 Forbrugsmønster i husstande med og uden børn

Det er slående, hvor små forskelle der er på forbrugsmønsteret i husstande med og uden børn. Børnefamilierne bruger relativt mere på beklædning og fodtøj, på boligudstyr og på andre varer og tjenester, herunder børnepasning, mens husstandene uden børn især bruger meget på boligen.

Svært at sammenligne børnefamilier med andre

Det er svært at sammenligne husstande med og uden børn med hinanden, idet børnefamilierne oftest består af to voksne i erhverv, mens der blandt husstande uden børn er mange enlige, bl.a. uddannelsessøgende og pensionister.

Højere husstandsindkomst i børnefamilier

Den samlede husstandsindkomst er højere hos børnefamilierne end hos familier uden børn. Det hænger netop sammen med, at børnefamilierne oftest består af to voksne i den erhvervsaktive alder. Samtidig er gennemsnitsindkomsten for husstande med tre eller flere børn lavere end for husstande med kun to børn. For husstande med tre eller flere børn tegner børnefamilieydelse og børnetilskud sig for knap 6 pct. af den samlede husstandsindkomst.

Der er en nær sammenhæng mellem husstandenes indkomst og deres forbrug. Det største samlede forbrug pr. husstand er i husstandene med to børn, som også har den højeste husstandsindkomst.

For fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer vokser forbruget klart med antallet af børn. For drikkevarer med alkohol og tobak er forbruget derimod ret uafhængigt af antallet af børn, hvilket naturligvis skyldes, at børn kun i meget begrænset omfang ryger og drikker.

Udgifterne til medicin, læge mv. er ret uafhængig af antallet af børn, hvilket nok bl.a. skyldes, at der blandt husstande uden børn findes mange ældre med relativt høje udgifter til medicin mv. Endvidere kan børn normalt komme gratis til tandlægen, mens dette ikke er en uvæsentlig post for voksne.

Køb og drift af transportmidler - især bil - er klart voksende med antallet af børn, mens køb af transportydelser, herunder betaling for kollektiv transport, stort set er ens uanset børnetallet. Dette er nok en samlet effekt af, at børnefamilierne på den ene side har større transportbehov,

men på den anden side får dækket en større del gennem transport i egen bil.

Tabel 4.1.1 **Forbrug i husstandene fordelt efter børnetal. 1998**

	Antal børn			
	Ingen børn	1 barn	2 børn	3 eller flere børn
	kroner pr. husstand			
Samlet indkomst	336 246	506 748	594 472	541 504
Heraf børnefamilieydelse og børnetilskud	79 ¹	11 044	20 091	31 095
Forbrug i alt	187 449	278 504	315 175	308 547
Fødevarer	20 297	31 999	39 045	44 783
Ikke-alkoholiske drikkevarer	2 659	4 374	4 525	5 018
Alkoholiske drikkevarer	4 752	4 970	5 383	4 814
Tobak	4 035	4 440	4 846	3 682
Beklædning mv.	7 753	14 521	15 995	13 431
Fodtøj mv.	1 464	2 560	4 686	4 123
Husleje	15 110	15 082	12 056	14 597
Beregnet husleje af egen bolig mv.	18 513	27 603	35 047	35 128
Reparation, vedligeholdelse af bolig	4 489	3 279	6 052	8 340
Vand, tjenesteydelser vedr. bolig	5 170	6 424	7 397	6 358
Elektricitet, opvarmning	13 340	17 926	18 129	18 222
Møbler, boligudstyr, gulvtæpper	3 783	9 401	11 225	4 846
Boligtekstiler	706	2 375	1 091	1 781
Husholdningsapparater	1 540	2 809	3 166	2 773
Glas, service, køkkenudstyr	1 065	1 656	1 327	1 243
Værktøj, udstyr til hus og have	1 261	1 767	1 649	1 897
Andre varer og tjenester til husholdningen	2 258	3 455	4 698	5 045
Medicin, briller mv.	2 892	2 982	2 594	1 724
Læge, tandlæge o.l.	2 093	2 395	2 610	2 228
Hospitaler	76	62	325	0
Køb af transportmidler	11 741	19 961	16 282	19 240
Drift af transportmidler	12 443	19 958	22 988	23 569
Køb af transportydelser	3 067	4 108	4 507	3 524
Porto	247	284	356	268
Køb af telefon og udstyr	163	300	239	98
Telefonabonnementer, samtaleafgifter mv.	3 696	4 647	4 869	5 623
Elektronisk fritidsudstyr o.l.	4 389	6 457	7 459	7 113
Større forbrugsgoder til fritidsaktiviteter	225	255	3 245	2 123
Sportsudstyr, legetøj, planter, kæledyr mv.	3 997	7 043	8 620	6 044
Forlystelser, tv-licens mv.	5 678	8 106	8 588	7 019
Aviser, bøger, papir mv.	3 476	3 713	3 979	3 244
Pakkede rejser	2 853	4 068	3 531	2 514
Uddannelser	445	1 483	1 616	2 156
Restaurant, hotel mv.	7 801	10 654	11 593	10 509
Andre varer og tjenester	13 971	27 388	35 459	35 468
Heraf børnepasning	0	4 937	11 776	14 617

¹Børneindtægter i husstande uden børn kan skyldes, at der indgår familier der havde børn i starten af året men ikke i slutningen, fx fordi barnet er fyldt 18 år i løbet af året.

Udgifterne i forbindelse med forskellige former for fritidsbeskæftigelse mv. er også voksende med børnetallet, hvorimod udgiften til pakkede rejser er mere ens.

Uddannelsesudgifterne er meget begrænsede for familier uden børn - men spiller en voksende rolle med børnetallet.

Under gruppen af andre varer og tjenester er specielt fremhævet udgifterne til forskellige børnepasningsordninger. Herudover indeholder posten bl.a. udgifter til personlig pleje og forsikringer.

Forbrugsmønstre i husstande med lige stor indkomst

For bedre at kunne sammenligne husstande med og uden børn er der i tabel 4.1.2 bragt en oversigt over forbrug mv. i husstande, der bortset fra børnetallet ligner hinanden: de består af to voksne og har en nogenlunde lige stor indkomst.

Børnefamilier har mindre opsparing

Husstande uden børn har en højere opsparing end husstande med børn. Børnefamilierne har jo også mere at bruge pengene til. Som et resultat af den mindre opsparing blandt børnefamilierne betaler de mere i renteudgifter. Det kan fx være renter på studielån, eller prioritetsrenter på huset.

Lige stor boligudgift

Den gennemsnitlige boligudgift er stort set ens for husstande med og uden børn, men fordelingen er noget forskellig: børnefamilierne betaler i gennemsnitligt mere i husleje i lejede boliger, mens den beregnede husleje for ejerboliger vejer forholdsvis tungere for husstandene uden børn. Dette skyldes bl.a., at der er lidt flere boligejere blandt husstandene uden børn, hvilket måske hænger sammen med, at husstandene uden børn er omkring ti år ældre. Hovedpersonen - dvs. personen med størst indkomst - er i gennemsnit 48 år, mens hovedpersonen i børnefamilierne er 38 år. For en del af husstandene uden børn er der altså tale om, at de, mens de havde hjemmeboende børn, er flyttet i ejerbolig, og så er de blevet boende efter, at børnene er flyttet hjemmefra.

I øvrigt bruger husstandene uden børn en del flere penge på køb og drift af egen bil og på bl.a. rejser, mens børnefamilierne bruger mange penge på børnepasning, der indgår under andre varer og tjenester.

Tabel 4.1.2 **Udgifter mv. i husstande med 2 voksne og en samlet indkomst mellem 400.000 og 500.000 kr. 1998**

	Ingen børn	Med børn
	kroner pr. husstand	
Samlet indkomst i alt	449 298	456 834
Indkomstskatter mv. i alt	143 259	136 329
Private renteudgifter mv. i alt	32 592	45 945
Beløb til rådighed	276 863	274 560
Nettoopsparing i alt	14 912	355
Forbrug i alt	254 923	268 111
Fødevarer	26 683	34 555
Ikke-alkoholiske drikkevarer	3 151	4 126
Alkoholiske drikkevarer	5 845	5 264
Tobak	5 468	4 809
Beklædning mv.	9 049	14 767
Fodtøj mv.	1 977	3 499
Husleje, fast leje af sommerhus mv.	8 644	12 189
Beregnet husleje af egen bolig mv.	27 825	23 657
Reparation, vedligeholdelse af bolig	9 769	9 931
Vand, andre tjenesteydelser vedr. bolig	5 929	6 448
Elektricitet, opvarmning	14 738	16 671
Møbler, boligudstyr, gulvtæpper mv.	5 011	4 306
Boligtekstiler	814	1 338
Husholdningsapparater	3 825	2 277
Glas, service, køkkenudstyr	1 213	1 388
Værktøj, udstyr til hus og have	2 426	2 002
Andre varer og tjenester til husholdningen	2 340	3 132
Medicin, briller mv.	4 618	3 600
Læge, tandlæge o.l.	2 696	2 059
Hospitaler	74	.
Køb af transportmidler	26 012	18 963
Drift af transportmidler	22 400	19 943
Køb af transportydelser	2 641	2 645
Porto	187	332
Køb af telefon og udstyr	215	201
Telefonabonnementer, samtaleafgifter mv.	4 300	4 538
Elektronisk fritidsudstyr o.l.	4 716	5 037
Større forbrugsgoder til fritidsaktiviteter	240	2 576
Sportsudstyr, legetøj, planter, kæledyr mv.	6 079	6 749
Forlystelser, tv-licens mv.	7 293	6 989
Aviser, bøger, papir mv.	4 604	2 943
Pakkede rejser	4 603	1 811
Uddannelser	183	846
Restaurant, hotel mv.	9 232	8 513
Andre varer og tjenester	20 120	36 005
	antal	
Antal personer i husstanden	2,0	3,9

4.2 Hvad koster det at have et barn?

Ikke muligt at give et præcist svar

Det ville være vældig godt at have et konkret svar på, hvad det koster at have et barn, men det kan desværre ikke lade sig gøre. Det eneste man kan slå fast er, at det koster det, som forældrene har mulighed for og lyst til at betale!

Hertil kommer så en række andre problemer, fx:

- En familie flytter ofte til en større bolig, når den får flere børn, for at få mere plads. Man kan derfor hævde, at den ekstra boligudgift i et vist omfang bør tilskrives børnene. På den anden side er det ikke muligt at opgøre, idet forældrene også selv får fornøjelse af den større bolig.
- For mange udgiftsarter er der en række stordriftsfordele. Fx for madvarer er det ofte muligt for en større familie at nyde godt af storkøbstilbud. Det, at den store familie køber større ind, kan derfor betyde, at udgiften pr. person bliver lavere også for de voksne sammenlignet med familier uden børn.
- Reelt medfører dét, at man får børn, ofte en væsentlig omlægning af forældrenes livsførelse. De kommer måske til at leve mere regelmæssigt med færre byture osv. Hermed kan man altså hævde, at børnene faktisk sparer forældrene for nogle udgifter.
- En del af de udgifter, som forældrene har især af hensyn til børnene, har forældrene selv glæde af - fx Tivoliture, ferierejser osv. Så hvor meget skal kontoføres hos børnene?
- Og så er der de datamæssige problemer: Det er meget svært at skaffe statistisk materiale, der belyser, hvor meget fx børnenes mad og drikke egentlig koster. Det ville kræve en minutløs registrering af hvem i husstanden, der spiste hvor mange kartofler osv.

Danmarks Statistiks svar på spørgsmålet om barnets pris er derfor mangelfuldt. Men i tabel 4.2.1 er der på baggrund af forbrugsundersøgelsen opgjort en række indtægter og udgifter, der mere direkte kan henføres til børnene. For beklædning og fodtøj sker der i forbrugsundersøgelsen en direkte registrering af, til hvem det pågældende er købt. For ydelser inden for sundhedssystemet, børnepasning og undervisning er det også muligt at opgøre udgifterne til børnene særskilt. Hertil kommer, at visse udgiftsposter i sagens natur helt eller næsten udelukkende vedrører børn (fx barnevogne, sutter og modermælkserstatning). Endelig indgår der i tabellen visse former for indkomster, der vedrører børnene (fx børnefamilieydelsen) - men ikke de indkomster, som børnene måske selv har gennem småjobs osv.

Tabel 4.2.1 Særlige børneindtægter og -udgifter fordelt efter antal børn. 1998

	Fordeling efter antal børn		
	Ingen børn	1 barn	2 eller flere børn
	kroner pr. husstand		
Samlet indkomst i alt	336 246	506 748	580 113
Børneindtægter i alt	160	14 006	26 776
Børnefamilieydelse	62	8 652	20 716
Børnetilskud	17	2 392	2 358
Modtaget børnebidrag	12	2 550	3 576
Støtte til pasning af syge børn mv.	68	412	126
Forbrug i alt	187 449	278 504	313 378
Udvalgte børneudgifter i alt	1 181	15 189	27 650
Beklædning og fodtøj i alt	607	5 903	9 398
Beklædning til babyer 0-2 år	153	1 394	902
Beklædning til drenge 3-13 år	106	841	1 843
Beklædning til drenge 14-17 år	23	836	432
Beklædning til piger 3-13 år	129	948	2 591
Beklædning til piger 14-17 år	55	676	1 093
Fodtøj til babyer 0-2 år	17	369	167
Fodtøj til drenge 3-13 år	44	293	970
Fodtøj til drenge 14-17 år	12	146	104
Fodtøj til piger 3-13 år	60	171	1 047
Fodtøj til piger 14-17 år	9	228	250
Læge, undervisning, børnepasning mv. i alt	1	6 142	14 530
Læge mv.	1	87	164
Undervisning	0	1 118	1 820
Børnepasning	0	4 936	12 546
Andre børneudgifter i alt	573	3 144	3 721
Modermælkerstatning	6	97	83
Babyting af glas og syntetisk materiale	2	19	18
Gummibukser, sutter	0	37	23
Babysitter	0	115	146
Babysalve, -pudder	1	8	6
Engangsbleer, papir	11	688	931
Barnevogn	9	313	52
Barne/klapvognssele, -kurv, -parasol o.l.	0	54	49
Spil, dukker, legetøj o.l.	544	1 814	2 412
	antal		
Antal personer i husstanden	1,6	2,9	4,3
Heraf børn	0,0	1,0	2,3

I husstande med to eller flere børn bidrager børnene selv via især børnefamilieydelsen med knap 27.000 kr. eller 4,6 pct. til børnefamiliernes samlede indkomst.

Udgifterne til beklædning og fodtøj til børn udgør i gennemsnit ca. 9.000 kr. i husstandene med flere børn.

Udgifterne til især børnepasning, men også til undervisning og læge, vejer i alt ret tungt: knap 15.000 kr. for flerbørnsfamilierne - dvs. 4,6 pct. af deres samlede forbrug.

Hertil kommer så det, vi kalder andre børneudgifter, hvor det især har været muligt at isolere egentlige babyting samt legetøj. Samlet udgør disse poster ca. 3.000 kr. for børnefamilierne.

Alt i alt udgør disse børneudgifter derfor henholdsvis ca. 15.000 kr. i etbarnsfamilierne og knap 28.000 kr. i flerbørnsfamilierne - det er henholdsvis 5,4 pct. og 8,8 pct. af det samlede forbrug.

Når der også forekommer børneudgifter i husstande uden børn kan det bl.a. skyldes bedsteforældres udgifter til gaver til børnebørnene.

Udgift til beklædning og sko

I tabel 4.2.2 er der en mere detaljeret opgørelse af udgiften til beklædning og fodtøj til børnene. Tabellen opgør udgiften pr. barn i stedet for pr. husstand.

Ud over tal for udgiften pr. barn er der til sammenligning også medtaget tilsvarende tal for alle voksne under ét.

Tabel 4.2.2 **Udgift til beklædning og fodtøj pr. barn. 1998**

	Drenge		Piger	
	Beklædning	Fodtøj	Beklædning	Fodtøj
	kroner pr. person			
0-2 år	5 035	930	4 566	1 161
3-5 år	2 770	1 767	3 594	1 345
6-8 år	4 104	1 781	4 069	1 378
9-11 år	2 523	1 257	4 390	1 406
12-14 år	2 256	418	4 414	1 708
15-17 år	4 368	1 126	6 796	1 817
Voksne	3 572	754	5 051	901

Forskel på udgifter til drenge og piger

For drenge er udgiften til beklædning størst for de 0-2-årige, der hurtigt vokser ud af tøjet. Også for pigerne er tøjudgifterne store for de helt små børn, men de bliver dog endnu større for de 15-17-årige.

For fodtøjet er der for pigerne en jævn vækst med alderen, mens billedet for drengene er meget uklart - noget af årsagen må nok tilskrives rene tilfældigheder i den anvendte stikprøve, der er af ret begrænset størrelse.

Størst udgifter til pigerne

Såvel beklædningsudgifterne som udgifterne til fodtøj er for de fleste aldersgrupper vedkommende højere for pigerne end for drengene. Dette forhold genfindes i øvrigt også blandt de voksne.

Takster for børnepasning

Som det fremgår af tabel 4.2.1 udgør udgiften til børnepasning mv. i 1998 i gennemsnit henholdsvis 4.936 kr. i husstande med et barn og 12.546 kr. i husstande med to eller flere børn. Denne udgift er naturligvis afhængig af, hvor mange børn, husstanden har, hvor mange af dem, der benytter børnepasningsordninger, hvilke typer børnepasning, der er tale om, og endelig taksterne på pasningstilbuddene.

Stor forskel på taksterne Der er stor forskel på taksten afhængig af pasningstilbuddet. Det er institutionerne for de allermindste børn, der er dyrest.

Tabel 4.2.3 **Gennemsnitlig takst pr. år i hele landet pr. måned. 2001**

Pasningstilbud	kr.
Kommunal dagpleje (0-2 år)	1 901
Vuggestuer (0-2 år)	2 424
Kommunal dagpleje (3-5 år)	1 806
Børnehave (3-5 år)	1 364
Aldersintegreret institution (0-2 år)	2 367
Aldersintegreret institution (3-5 år)	1 360
Aldersintegreret institution (6-9 år)	948
Fritidshjem (6-9 år)	893
Fritidsklubber (10-13 år)	354
Ungdomsklubber (14-18 år)	50
Skolefritidsordninger (6-9 år)	1 016
Skolefritidsordninger (10-13 år)	946

Store kommunale forskelle Der er også store forskelle mellem de enkelte kommuner. Den billigste vuggestueplads i 2001 koster fx 1.536 kr. i Marstal kommune mod den dyreste, Middelfart kommune med 2.880 kr. For børnehavepladserne er Nordborg billigst med 899 kr. og Thyborøn dyrest med 1684 kr.

Forskellen i satser hænger sammen med driftsudgiften i de enkelte kommuner. Her er det ikke mindst antallet af ansatte pædagoger og andre i forhold til antallet af børn, der er afgørende.

Forældrebetalingen kan højst udgøre 30 pct. af driftsudgifterne - for kommuner, der har pladsgaranti dog 33 pct. Men kommunerne har mulighed for at give et tilskud til nedbringelse af forældrebetalingen, så den kommer under de 30 pct.

Mulighed for rabat og fripladser

Hvis den samme husstand har flere børn i pasningstilbud, bliver der givet rabat. Der betales fuld pris for den dyreste plads, mens de øvrige børn får 50 pct. rabat. Husstande med lav indkomst kan få hel eller delvis friplads. Herudover kan kommunen under særlige sociale omstændigheder yde hel eller delvis friplads. Taksterne i tabellen kan derfor ikke umiddelbart bruges til at beregne husstandenes samlede betaling for børnepasning.

Satser for offentlige tilskud til børn

Det offentlige giver en række former for kontante tilskud til børnefamilierne. Børnefamilieydelsen (børnechecken) udbetales til alle med børn under 18 år. Flerbørnstilskud udbetales til alle, der har født tvillinger, trillinger osv., og hvor børnene er under 7 år.

De øvrige former for børnetilskud ydes derimod kun under særlige omstændigheder - afhængig af forældrenes indkomst og andre forhold.

Tabel 4.2.4 Tilskud pr. kvartal pr. 1. januar 2002

	Børn af samboende gifte	Børn af enlige	Børn hvor en af forældrene modtager social pension	Børn hvor begge forældre modtager social pension	Forældreløse børn
Børnefamilieydelse:					
Småbørnsydelse 0-2 år	3 125	3 125	3 125	3 125	3 125
Småbørnsydelse 3-6 år	2 825	2 825	2 825	2 825	2 825
Børneydelse 7-17 år	2 225	2 225	2 225	2 225	2 225
Flerbørnstilskud 0-6 år	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Ordinært børnetilskud	.	979	.	979	979 ²
Ekstra børnetilskud ¹	.	995 ²	.	.	995 ²
Særligt børnetilskud, grundbeløb:					
Forældreløse børn	4 992
Særligt børnetilskud, tillæg, forældreløse	648
Særligt børnetilskud, grundbeløb:					
Børn af pensionister, børn født uden for ægteskab osv.	.	2 496 ³	2 496 ³	2 496 ³	.
Særligt børnetilskud, tillæg	.	324	.	324	.
Særligt Børnetilskud til uddannelsessøgende forældre ¹	1250	1250	1250	1250	.
Særligt børnetilskud, tillæg	.	324	.	324	.

¹ Beløbet ydes pr. familie, uafhængigt antallet af børn. ² Ydes kun, hvis forældremyndighedsindehaveren er enig forsørger. ³ Ydes kun, hvis der ikke modtages børnebidrag.

4.3 Offentlige udgifter til børn

Kun rene børneudgifter

Mange af udgifterne til børn betales af børnenes forældre, men en stor del betales af det offentlige. Det er ikke muligt nøjagtigt at skille ud hvilke udgifter, der går til børn eller til familier, fordi de har børn, men på nogle områder som visse kontante udbetalinger samt udgifter på skoleområdet, børnepasningsområdet, sundhedsområdet og udgifter til bistand til børn og unge kan udgifterne kaldes rene børneudgifter.

Børneudgifter på
112 mia. kr.

Disse børneudgifter var i alt på ca. 112 milliarder kr. i 2000. Sammenlignet med de samlede offentlige udgifter udgør de 16 pct. - en stigning fra 15 pct. i 1996.

Tabel 4.3.1 Offentlige udgifter til børn

	1996	2000
	mio. kr.	
Kontante tilskud i alt	19 350	21 784
Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption	4 598	4 873
Børnetilskud	1 762	1 765
Børnefamilieydelse	8 957	10 830
Forskudsvis udbetalte børnebidrag	77	149
Børnepasnings- og forældreorlov	2 803	1 674
Kontanthjælp for at undgå børns anbringelse mv.	1 153	1 890
Tabt arbejdsfortjeneste ved forsørgelse af handicappet barn	0	603
Børnepasning mv. i alt	20 776	26 463
Dagpleje	3 322	4 096
Vuggestuer	1 437	1 491
Børnehaver	3 858	4 882
Integrerede institutioner	3 894	5 460
Fritidshjem	738	789
Legesteder og klubber	910	1 134
Andre socialpædagogiske foranstaltninger	12	10
Fripladsordninger	553	924
Tilskud til privat pasningsordning	121	189
Tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen	1 561	1 839
Døgninstitutioner, familiepleje	4 370	5 649
Undervisning mv. i alt	50 217	59 922
Grundskole mv.	33 396	41 366
Ungdomsuddannelse	16 821	18 556
Sundhed mv. i alt	3 378	3 650
Skole- og ungdomstandpleje	1 315	1 532
Sygesikringsudgifter vedr. personer 0-19 år	910	969
Sundhedsplejerske, skolesundhedspleje	474	622
Merudgifter vedr. handicap mv.	679	527
Børne- og ungeudgifter i alt	93 721	111 819
Offentlige drifts- og kapitaludgifter i alt	626 733	689 575
Børneudgifter i procent af offentlige udgifter	15	16

Anm. Tabellen bygger på forskellige datakilder. Der er derfor lidt forskellig opgørelsesmåde og aldersafgrænsning mellem de enkelte poster.

Der er også under de øvrige offentlige udgifter beløb, der især vedrører børn, eller som er afhængige af, at man har børn (som fx boligydelse, hvor børnetallet indgår i beregningen) uden at de dog kan opgøres særskilt. De samlede offentlige udgifter indeholder også udgifter af helt generel karakter, fx administration, politi og retsvæsen osv., som det ikke er muligt at tilskrive enkelte personer eller husstande.

Flest penge til undervisning

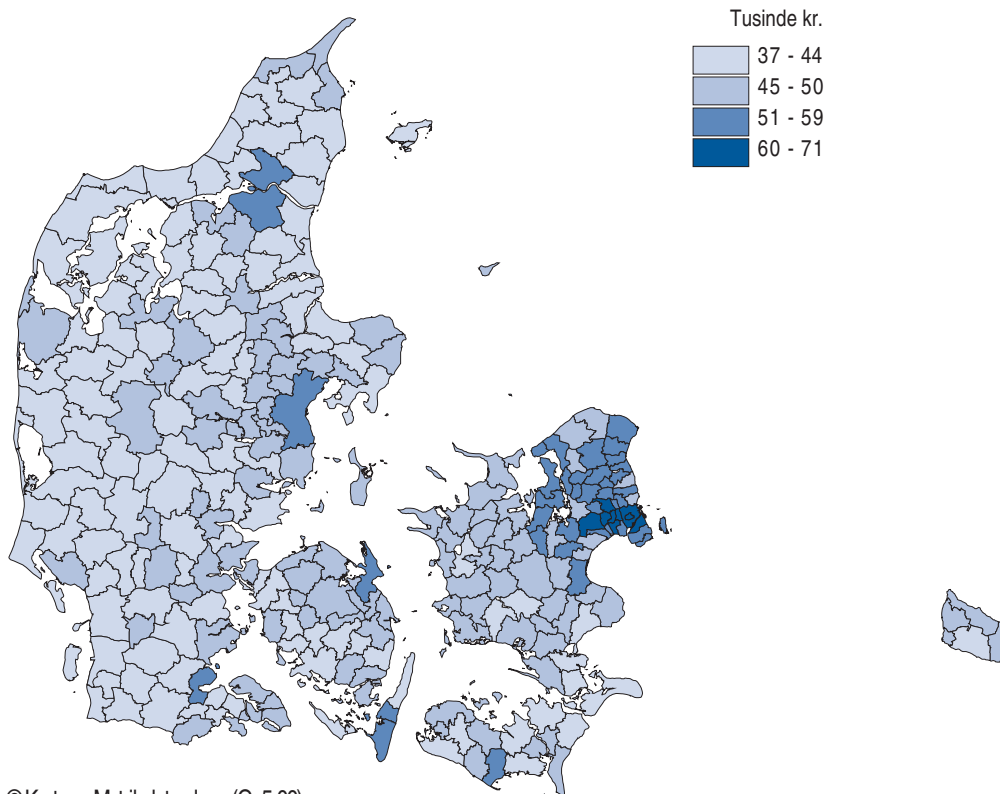
Af de offentlige udgifter til børn vejer undervisningsområdet tungest efterfulgt af børnepasningsområdet og de kontante tilskud, især børnefamilieydelsen (børnechecken).

Store kommunale forskelle

Der er store forskelle på udgifterne til børn mellem de forskellige kommuner. Det skyldes, at der kan være forskellige behov i forskellige kommuner. Desuden bestemmer kommunerne selv niveauet for den kommunale service og dermed niveauet for udgifterne.

Kommunerne bruger i gennemsnit 50.000 kr. pr. barn under 18 år. Albertslund og København bruger flest penge og Skjern og Trehøje bruger færrest penge pr. barn.

Figur 4.3.1 **Kommuner fordelt efter kommunale udgifter i alt pr. barn i tusinde kr.**

© Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

Udgifterne er taget fra de kommunale regnskaber for år 2000 og fordelt på antallet af børn, der var mellem 0 og 17 år. De er opgjort som netto-udgifter, hvilket vil sige, at der, hvor der er forældrebetaling som ved børnepasningen, er forældrenes betaling trukket fra, og der, hvor der er refusioner fra staten og amterne, er disse også trukket fra.

Fordelingen af udgifterne kan delvist afspejle forskelle i aldersfordelingen på kommunernes børn, idet udgiften til fx en vuggestueplads er meget højere end udgiften til en fritidshjemsplads. Desuden er der forskel på antallet belastede børn i kommunerne. Belastede børn kan koste fripladser og øgede normeringer.

Udgifter til skoler

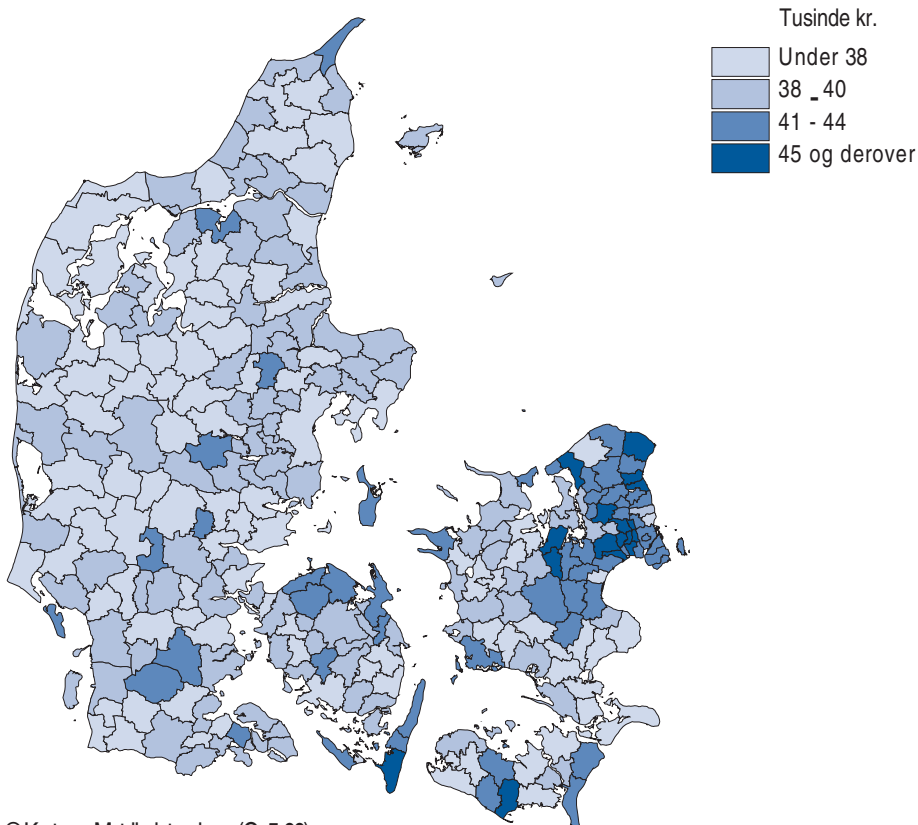
Store kommunale forskelle

I gennemsnit brugte kommunerne i år 2000 39.000 kr. til skoler pr. barn i alderen fra 6 til 16 år. Der var stor spredning mellem kommunerne fra Fuglebjerg kommune, der brugte kr. 31.000, til Albertslund, der brugte kr. 53.000 pr. barn.

Tabel 4.3.2 Kommuner med største og mindste udgifter pr. barn til skoler. 2000

Største udgifter	1.000 kr.	Mindste udgifter	1.000 kr.
Albertslund	53	Fuglebjerg	31
Brøndby	48	Høng	31
Ishøj	48	Præstø	33
Bramsnæs	48	Holstebro	33
Glostrup	47	Fakse	34
Høje Taastrup	47	Fladså	34
Hørsholm	47	Højreby	34
Holeby	47	Christiansfeld	34
Sydlangeland	47	Højer	34
Ballerup	46	Skjern	34

Figur 4.3.2 Kommuner fordelt efter skoleudgifter pr. barn. 2000

Udgifter til børnepasning

Store kommunale forskelle

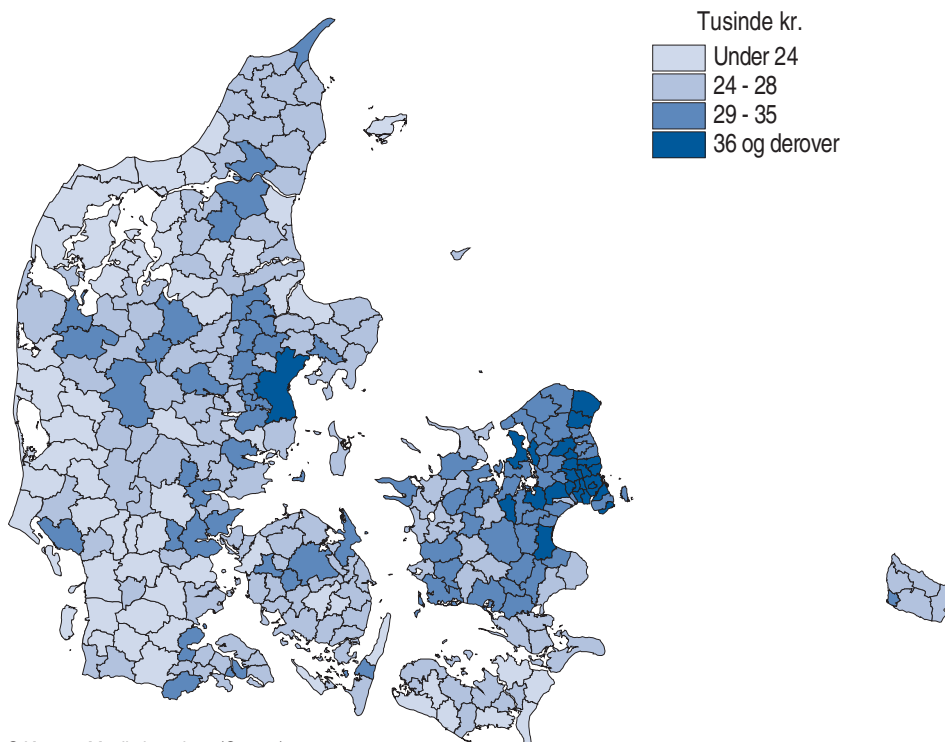
I gennemsnit brugte kommunerne i 2000 32.000 til børnepasning for hvert barn mellem 1 og 10 år. København brugte flest penge, 48.000 kr., og Læsø færrest penge, 16.000 kr., på børnepasning.

I opgørelsen er medtaget alle former for pasning - dagpleje, vuggestuer, børnehaver, integrerede institutioner, fritidshjem, skolefritidsordninger, legesteder og puljeordninger mv.

Tabel 4.3.3 **Kommuner med største og mindste udgifter pr. barn til børnepasning. 2000**

Største udgifter	1.000.kr.	Mindste udgifter	1.000.kr.
København	48	Læsø	16
Ballerup	47	Rudbjerg	17
Albertslund	47	Ryslinge	17
Frederiksberg	46	Nørager	18
Glostrup	45	Løgumkloster	19
Rødovre	42	Blåbjerg	19
Brøndby	41	Fanø	19
Århus	41	Egvad	19
Dragør	40	Stubbekøbing	20
Hvidovre	40	Nørre Rangstrup	20

Figur 4.3.3 **Kommuner fordelt på udgifter pr. barn til børnepasning. 2000**

Kommunale sundhedsudgifter til børn

Store kommunale forskelle

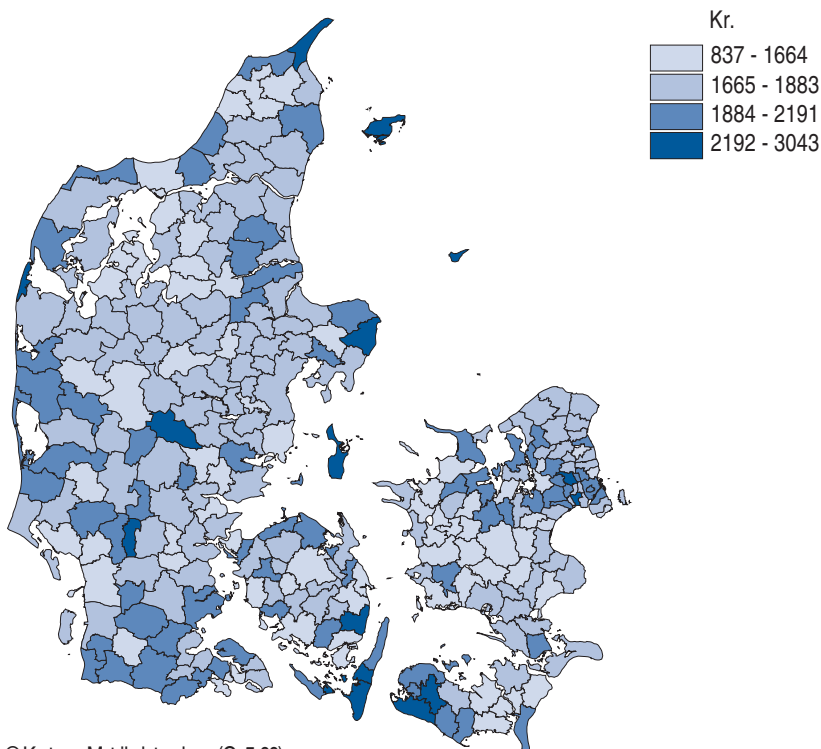
I gennemsnit brugte kommunerne i 2000 1.800 kr. pr. barn under 18 år på sundhedsydelse. Skagen brugte mest, ca. 3.000 kr. pr. barn, og Fuglebjerg kommune brugte mindst, ca. 800 kr. pr. barn.

Hovedparten af sundhedsudgifterne, 70 pct. på landsbasis, går til den kommunale tandpleje. De øvrige sundhedsudgifter er til sundhedsplejersker og skolesundhedstjenesten. Sygesikringsudgifterne til læger mv., er ikke medtaget her.

Tabel 4.3.4 Kommuner med største og mindste udgifter pr. barn til sundhed. 2000

Største udgifter	kr.	Mindste udgifter	kr.
Skagen	3 043	Fuglebjerg	837
Sydlangeland	2 787	Dragør	1 334
Ballerup	2 609	Vamdrup	1 448
Samsø	2 516	Børkop	1 459
Rudkøbing	2 423	Gundsø	1 460
Læsø	2 423	Hvidebæk	1 475
Grenaa	2 370	Ølgod	1 480
Brørup	2 349	Tommerup	1 484
Thyborøn-Harboøre	2 336	Ringsted	1 502
Nørre Snede	2.297	Haslev	1 505

Figur 4.3.4 Kommuner fordelt på sundhedsudgifter pr. barn. 2000

Bistand til børn og unge

Udgifterne til bistand til børn og unge deltes indtil 1. januar 2002 af kommuner og amter. Udgifterne går til plejefamilier, døgninstitutioner og forebyggende foranstaltninger.

Store forskelle mellem amter

Københavns kommune, der jo ligesom Frederiksberg også er amt, bruger flest penge på bistand til børn og unge, mens Viborg Amt bruger mindst.

Tablet 4.3.5 **Amtslige og kommunale udgifter til bistand til udsatte børn og unge. 2000**

	Kr. pr. barn
Københavns Kommune	10 498
Frederiksberg Kommune	6 480
Københavns Amt	6 675
Frederiksborg Amt	7 066
Roskilde Amt	6 224
Vestsjællands Amt	7 549
Storstrøms Amt	6 814
Bornholms Amt	5 831
Fyns Amt	6 215
Sønderjyllands Amt	4 857
Ribe Amt	6 047
Vejle Amt	5 424
Ringkøbing Amt	4 422
Århus Amt	5 847
Viborg Amt	4 260
Nordjyllands Amt	5 985